

2023-03-29

Till

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Västra Mälardalens överförmyndarnämnd

För kännedom
Kommunfullmäktige

Uppföljande granskning 2019-2022

Vi har av Kungsörs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av ett antal granskningar genomförda under åren 2019 till 2022. Uppdraget avser revisionsåret 2022.

Syftet med uppföljningen är att ge en sammanhållen bild av genomförda projekt. Uppföljningen ska ligga till grund för ansvarsprövningen och det fortsatta revisionsarbetet. Vi har följt upp vilka åtgärder som har vidtagits av respektive granskad nämnd med anledning av bedömningar som revisionen har lämnat samt de svar som lämnats i yttrande till revisorerna.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till viss del vidtagit åtgärder efter de rekommendationer som avlämnats.

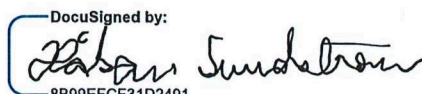
I bilagd rapport redogörs under respektive granskningskapitel för vår bedömning av vidtagna åtgärder.

Kommunrevisionen översänder här rapporten för kännedom till kommunstyrelse, nämnder och fullmäktige.

Kommunrevisionen emotser svar senast 2023-06-20 på vilka konkreta åtgärder Kommunstyrelsen och nämnderna har för avsikt att vidta med anledning av ovanstående synpunkter vad som för övrigt redovisas i rapporten. Vi vill också att det i svaret redogörs för en tidsplan för när åtgärderna kommer att genomföras.

Svaren ska översändas till samtliga förtroendevalda revisorer samt till Karin Helin Lindkvist, KPMG, e:post karin.helin-lindkvist@kpmg.se. Svaret ska även översändas till kommunfullmäktige.

För kommunrevisionen i Kungsörs kommun 2023-03-29

DocuSigned by:

8B99EECF3102491
Håkan Sundström
revisionsordförande

Uppföljning av revisionsprojekt 2019-2022

Rapport
Kungsörs kommun

KPMG AB

2023-03-29

Antal sidor 20

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Granskning avseende grundskolans måluppfyllelse	6
3.1.2	Bedömning	8
3.2	Uppföljning av samverkan mellan skola och individ- och familjeomsorg avseende barn och unga	9
3.2.2	Bedömning	10
3.3	Förstudie kommunstyrelsens styrning och uppföljning av kommunens digitala utveckling	11
3.3.2	Bedömning	12
3.4	Förstudie av kommunens rutiner kring verksamheten för placeringar av barn och unga.	13
3.4.2	Bedömning	13
3.5	Granskning av den kommunala vuxenutbildningen.	13
3.5.2	Bedömning	14
3.6	Granskning av överförmyndarverksamheten, Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd (gemensam nämnd).	15
3.6.1.2	Bedömning	17
3.7	Granskning av styrning och ledning av informationssäkerhet.	17
3.7.2	Bedömning	18
3.8	Granskning av investeringsprocessen.	19
3.8.2	Bedömning	20
3.9	Granskning av inköp och upphandling.	21

Kungsörs kommun
Uppföljande granskning

2023-03-29

3.9.2	Bedömning	22
3.10	Granskning av ekonomistyrningen.	23
	Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig ekonomistyrning med helhetsperspektiv och åtgärder för en budget i balans och de krav som regleras i de finansiella målfullmäktige fastställt.	23
3.10.1	Bedömning	23
4	Slutsats	24

Kungsörs kommun
Uppföljande granskning

2023-03-29

1 Sammanfattning

Vi har av Kungsörs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av ett antal granskningar genomförda under åren 2019 till 2022. Uppdraget avser revisionsåret 2022.

Syftet med uppföljningen är att ge en sammanhållen bild av genomförda projekt. Uppföljningen ska ligga till grund för ansvarsprövningen och det fortsatta revisionsarbetet. Vi har följt upp vilka åtgärder som har vidtagits av respektive granskad nämnd med anledning av bedömningar som revisionen har lämnat samt de svar som lämnats i yttrande till revisorerna.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till viss del vidtagit åtgärder efter de rekommendationer som avlämnats.

Under respektive gransknings kapitel vår bedömning av vidtagna åtgärder.

2 Bakgrund

Vi har av Kungsörs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av ett antal granskningar genomförda under åren 2019 till 2022. Uppdraget avser revisionsåret 2022.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med uppföljningen är att ge en sammanhållen bild av genomförda projekt. Uppföljningen ska ligga till grund för ansvarsprövningen och det fortsatta revisionsarbetet. Vi har följt upp vilka åtgärder som har vidtagits av respektive granskad nämnd med anledning av bedömningar som revisionen har lämnat samt de svar som lämnats i yttrande till revisorerna.

Granskningen omfattar avlämnade fördjupningsprojekt under åren 2019 till 2022.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policys.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av kommunens yttranden, internkontrollplaner
- Intervjuer har genomförts med kommundirektör, ekonomichef samt barn- och utbildningschef.

Rapporten är faktakontrollerad av intervjuade tjänstepersoner

3 Resultat av granskningen

3.1 Granskning avseende grundskolans måluppfyllelse

Den sammanfattande bedömningen av genomförd granskning var att barn- och utbildningsnämnden hade brister i sin styrning inom grundskolan samt vad gällde uppföljning av elever i gymnasieskolan samt inom det kommunala aktivitetsansvaret.

De rekommendationer som granskningen föreslog till barn och utbildningsnämnden var:

—ska tillse att redovisningen per kostnadsslag genomförs i enlighet med (SKOLFS 2011:142 och SCB-FS 2015:6, bilaga 1)

—ska tillse att elevhälsan främst är förebyggande och hälsofrämjande (2 kap. 25 § SkoL)

—ska tillse att elever i behov av studiehandledning på modersmål får det. (5 kap. 4 § skolförordningen, 2011:185)

—bör utveckla sin uppföljning av aktivitetsansvaret och utbildningen vid gymnasieskolan. (4 kap. 3, 5-7 §§ och 29 kap. 9 § SkoL)

—bör besluta om riktlinje för uppföljning av kommunens elever i gymnasieskola anordnad av annan huvudman, i vilken det bör framgå vilka krav på återkoppling som hemkommunen förutsätter att den får samt hur frånvaron ska hanteras inom förvaltning och rapporteras till nämnd. (15 kap. 15 § SkoL)

—bör följa upp att elever i behov av särskilt stöd får det. (3 kap. 7 § 3 st. SkoL)

Av kommunens yttrande till revisionen så framkommer det att organisationen till viss del var medvetna om de brister och utmaningar som verksamheten hade kopplat till granskningen. Svaret till revisionen lyfter bland annat de kompetensförsörjningssvårigheter som finns kopplat till examinerade lärare i modersmålsundervisning. Kommunen är medvetna om problematiken med att hitta rätt kompetens de gånger det handlar om ett fåtal elever som pratar ett relativt ovanligt språk. Dock påvisar kommunen att de tillsammans med vuxenutbildningen/SFI har ett samarbete som är positivt samt att det möjliggjort fortbildning för studievägledare.

Organisationen flaggar dock inför att det i framtiden kommer fortsätta vara problem i rekrytering av vissa yrkeskategorier.

Kommunens svar till revisionen klargör även den rekommendation om att redovisa kostnadsslag i enlighet med gällande lagstiftning. Detta förklarar kommunen med att ett misstag skett vid överföringen från kommunen till SCB. Det andra felet med att kostnader bokförts på fel kostnadsställe skulle i framtiden rättas till då förvaltningen skulle få tillgång till stöd från ekonomienheten.

Gällande riktlinje för kommunens elever i gymnasieskola anordnad av annan huvudman klargör kommunen att uppföljning av aktivitetsansvaret och de övergripande resultaten för gymnasieelever skulle ingå i kommande bokslut. De lyfte även att former och nivåer inför framtida uppföljningar var något som skulle diskuteras inom nämndens presidium under 2019.

3.1.1.1 Åtgärder

Av intervjuer framkommer att kommunen tagit till sig av de rekommendationer som revisionen lämnade. Respondenten meddelar att rapporteringen till SCB numera redovisas så pass korrekt som organisationen har möjlighet att göra. I intervjun framkommer det att vissa siffror blir något missvisande då det redovisas kostnader för bland annat kostverksamhet men att detta ansvar ligger på kommunstyrelsen. Förskolans kostnader har i tidigare fall har redovisats inom grundskoleverksamheten men det har rättats till.

Vid intervju framförs att elevhälsan idag arbetar förbyggande och hälsofrämjande. Vidare framförs dock att uppfattningen i organisationen kan variera när det gäller om elevhälsan jobbar med det förbyggande och hälsofrämjande arbetet i tillräckligt stor utsträckning. Målbilden är att samtliga som berörs av elevhälsan ska vara nöjda med den hjälp de får men att det är en komplex verksamhet.

I intervjun framförs att samtliga som berörs av modersmålsundervisning får rätt förutsättningar och studiehandledning på sitt modersmål. Respondenten förklarar att sedan granskningen genomfördes så har antalet elever som önskar

modersmålsundervisning minskat. Vid tidpunkten för tidigare granskning var andelen elever med mer unika språk som kommunen inte hade kompetens bland sina lärare högt men så är inte fallet idag.

För aktivitetsansvaret kopplat till gymnasieskolan så informeras det i intervju att förvaltningen arbetat med denna fråga. Förvaltningen har varit del av ett länsövergripande projekt som heter "Vägar framåt för att främja närvaro och hälsa". Under projektet har det tagits fram en metod som kallas Kungsörs-metoden. Metoden har som mål att unga i behov av stöd ska ges individuella samtal med kurator eller liknande tjänsteperson som ett stöd i att öka hälsan och skolnärvaron.

Kommunen har inte antagit någon ny riktlinje vad gäller kommunens uppföljning av elever i gymnasieskola som är anordnad av annan huvudman. Dock framkommer det i intervju att nämnden redovisar denna rapportering i samband med årsbokslutet i verksamhetsberättelsen. Detta har skett sedan 2020.

I intervjun meddelas det att kommunen följer upp elever med särskilt stöd. Nämnden har under de senaste åren behövt hantera nedskärningar i budgeten så den specifika verksamheten har inte fått någon ökad resurstilldelning eller ökning av medel. Dock lyfter respondenten att förvaltningen och nämnden aktivt har arbetat med frågan.

3.1.2 Bedömning

Vår bedömning av granskningar att kommunen till stora delar tagit till sig av revisionens rekommendationer. Vi ser positivt på att barn- och utbildningsnämnden i den utsträckning som det går redovisar kostnadsslag på ett mer rättvisande sätt. Vi anser dock att nämnden bör ta fram riktlinjer för uppföljning av elever i gymnasieskola anordnad av annan huvudman.

Vi vill särskilt understryka vikten av att nämnden säkerställer att de elever som är i behov av särskilt stöd också erhåller relevant stöd.

3.2 Uppföljning av samverkan mellan skola och individ- och familjeomsorg avseende barn och unga

Under 2015 genomfördes en granskning vars syfte var att bedöma om socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen skapat förutsättningar för en ändamålsenlig samverkan i arbetet med barn och ungdomar som far illa, riskerade att fara illa eller var behov av extra stöd. En uppföljande granskning genomfördes 2016 som påvisade att det tagits steg inom organisationen att utveckla en mer ändamålsenlig styrning av samverkan mellan socialtjänst och skola men att det fortfarande fanns brister. Under 2019 genomfördes ytterligare en uppföljande granskning som påvisade en sammanfattande bedömning att barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden agerat för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig samverkan i arbetet med barn och ungdomar som far illa, riskerar att fara illa eller är i behov av extra stöd.

De rekommendationer som framkom av granskningen riktade sig till kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden och var:

- Fortsatt följa och säkerställa att samverkansarbetet utvecklas mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.
- Säkerställa att nämnderna har tillräckligt utrymme för egna kontrollmoment i sin internkontroll.

Av kommunens yttrande till revisionen framkommer det att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden hade beslutat om att fortlöpande uppföljning av det redan etablerade samarbetet ska redovisas till respektive nämnd. Dessutom träffades respektive nämnds presidie regelbundet för att säkerställa att samverkan mellan nämnderna skedde. Kommunen yttrar sig även kring den interna kontrollen och påvisar då bland annat att barn- och utbildningsnämnden har i sin internkontrollplan för 2019 två kontrollmoment kopplat till barn- och unga som far illa, riskerar att fara illa eller är i behov av extra stöd.

Kommunstyrelsen beslutar att:

- Styrelsen ska få uppföljning två ggr per år från nämnderna om det gemensamma uppdraget att samverka kring barn och unga som far illa.
- Uppmanar båda nämnderna att i de fall kontrollmoment saknas avseende barn som far illa, risker att fara illa eller är i behov av extra stöd ska kontroller införas inom området.

3.2.1.1 Åtgärder

Av de protokollstudier som genomförts av nämndernas och styrelsens protokoll framkommer det att det under 2021 och 2022 genomfördes återrapportering till kommunstyrelsen.

Av granskningen framkommer det dock att i socialnämndens internkontrollplan inte finns något kontrollmoment som rör barn som far illa eller är i behov av extra stöd. Av intervju informeras det att internkontrollplanen tas fram av tjänstepersonsorganisationen och att politiken ges möjlighet att tillföra eller ta bort kontrollmoment.

3.2.2 Bedömning

Vår bedömning efter genomförd uppföljning av genomförd granskning är att kommunen i stora delar tagit till sig av revisionens rekommendationer. Vi ser positivt på att återkommande information sker till nämnden vad gäller organisationens samarbete mellan förvaltningarna. En brist som framkommit i granskningen är att socialnämndens internkontrollplan inte innehåller ett kontrollmoment rörande barn som far illa eller är i behov av extra stöd. Detta ser vi att socialnämnden med fördel kan införa i kommande internkontrollplaner.

3.3 Förstudie kommunstyrelsens styrning och uppföljning av kommunens digitala utveckling

Under 2020 genomfördes en förstudie av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av kommunens digitala utveckling.

Av förstudien framkom det att:

- Det saknades politiskt antagna kommunövergripande styrinstrument som främjar Kungsörs kommuns digitala utveckling. Styrinstrument som ska ligga till grund för verksamheternas strategier för den egna verksamhets- och digitala utvecklingen. Styrinstrument som tydliggör principiella frågor som är gemensamma för hela kommunen.
- VMKF:s uppdrag var tydligt definierat i både förbundsordning, basöverenskommelser och SLA:s. Dock motsvarade uppdraget inte kommunens dåvarande behov inom digitaliseringsområdet. Kommunen behövde se över sitt behov och se över överenskommelsen med VMKF.
- Kommunen behövde stärka den egna kompetensen avseende digitalisering. Det fanns ingen i organisationen som hade uppdraget att stödja verksamheterna avseende digitalisering. Socialförvaltningen rekryterade i stället en egen IT-strateg för sin egen digitala utveckling. Ingen fanns som såg till helhetsbehovet inom kommunen och var motpart till IT-avdelningen på VMKF. Detta var något som stred mot tecknade överenskommelser med VMKF.
- Verksamheterna var väl förtrogna med sina respektive processer men saknade den tekniska kompetensen. Nätverk hade därför skapats med övriga kommuner som ingår i VMKF för att öka beställarkompetensen gentemot IT-avdelningen.
- Dåvarande riktlinjer från 2018 avseende systemförvaltning och för anskaffning av IT behövde ses över. Dessutom behövde rutiner tas fram som säkerställer att uppgifterna om vem som är systemförvaltare hålls uppdaterade och aktuella.

Av kommunens yttrande framkommer det att kommunen är medveten om de brister som finns i verksamheten gällande den digitala utvecklingen. Dock framhåller kommunen i yttrandet att organisationen behöver säkerställa vilken form av digitalisering som krävs för att bäst ge effekt för verksamheten.

Av yttrandet framkommer att medlemskommunerna i Västra Mälardalens kommunalförbund (VMKF) haft en IT-strateg anställd men att denna avslutat sin anställning. Diskussioner pågick vid tillfället för yttrandet om hur medlemskommunerna bäst ska samverka i frågan eller om ingen samverkan ska ske. Kommunstyrelsen lyfter även i sitt yttrande att socialförvaltningen som vid tidpunkten anställt egen IT-strateg gjort detta då behovet av omställning inom verksamheten var störst. Det framfördes även att barn- och utbildningsförvaltningen såg behov av en egen IT-strateg men att detta inte rymdes inom befintlig budget.

3.3.1.1 Åtgärder

Av intervju framkommer det att kommunen tillsammans med övriga medlemmar i KAKS (Kungsör, Köping, Arboga och Surahammar) har sökt samarbete för att tillsammans arbeta fram rätt kravbild på VMKF.

Av intervju informeras det även att organisationen är medveten om att den digitala utvecklingen inom organisationen behöver fortsätta men att det är viktigare att säkerställa att rätt insatser sker för att maximera nyttan av investerade medel.

En projektgrupp inom KAKS samarbetet har startats där en projektledare är ansvarig för att på sikt säkerställa att rätt insatser genomförs.

3.3.2 Bedömning

Av granskningen framkommer det att kommunen tillsammans med övriga samarbetspartners i KAKS har sökt samarbete vilket vi ser som positivt. Det är även positivt att projektledare anställs för det övergripande arbetet med kommunens digitalisering. Dock ser vi i granskningen att arbetet med kommunens digitala utveckling skulle kunna få större prioritet och med det gå fortare att genomföra.

3.4 Förstudie av kommunens rutiner kring verksamheten för placeringar av barn och unga.

Under 2020 genomfördes en förstudie avseende kommunens rutiner kring verksamheten för placeringar av barn och unga.

Som resultat av förstudien framkom det att inom vissa områden fanns utförliga rutinbeskrivningar som beslutats av nämnden medan det för andra enbart fanns processbeskrivningar eller avskavningar av lagtext.

3.4.1.1 Åtgärder

Socialnämnden har antagit riktlinjer för handläggning av barn- och unga under 2021¹. Ingen fördjupad granskning har beslutats av revisionen kopplat till de nya riktlinjerna.

3.4.2 Bedömning

Vi bedömer att åtgärder vidtagits i och med att socialnämnden antagit nya riktlinjer. Utöver det har vi granskningens inte tittat hur väl implementerade dessa riktlinjer är i verksamheten.

3.5 Granskning av den kommunala vuxenutbildningen.

Under 2020 genomfördes en granskning gällande den kommunala vuxenutbildningen. Av granskningen framkom det att organisationen bedömdes som ändamålsenlig och effektiv dels genom personalens kompetens och nyttjande av denna, dels den samverkan som sker tillsammans med Arboga och Köping.

De rekommendationer som lämnades i granskningen var:

— låta säkerställa att kostnaderna för respektive utbildning inom vuxenutbildningen redovisas i enlighet med SCB:s direktiv.

¹ Socialnämnden 2021-12-14 § 124

— stärka det systematiska kvalitetsarbetet så att avsatta resurser sätts i förhållande till uppfyllda mål för att kunna bedöma verksamhetens effektivitet i förhållande till exempelvis andra driftsformer.

Av kommunens yttrande till revisionen framgår det att organisationen hade för avsikt att genomföra följande planerade åtgärder. Inför beslut om nämndmål för 2020 föreslogs det att barn- och utbildningsnämnden skulle införa ett övergripande mål för alla verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen. Kommunen redogör också att de inför års- och delårsbokslut så skulle ekonomiska nyckeltal för respektive verksamhetsområde redovisas för att jämförelser med motsvarande kommuner och riket ska kunna göras.

Av yttrandet framkommer i övrigt att det inte varit möjligt att inom de ekonomiska ramarna för barn- och utbildningsnämnden tillsätta utökade resurser för att förstärka det systematiska kvalitetsarbetet. Organisationen hade dock förhoppning om att få stöd från ekonomienheten när de vakanta tjänster som fanns i den organisationen blivit tillsatta. Barn- och utbildningsförvaltningen förutspådde att med de resurserna tillsatta skulle det bli lättare att bedöma att resurser tillsätts i förhållande till behov och resultat.

3.5.1.1 Åtgärder

Av intervju meddelas det att organisationen idag redovisar siffror korrekt enligt SCB:s direktiv. I intervjun lyfts det även att organisationen sedan granskningen genomfördes arbetat med att ta fram och redovisa kostnadsalternativ kopplat till resultatutveckling av verksamheten. Intervjuad tjänsteperson lyfter att det är möjligt att reducera kostnader genom att köpa in kurser som genomförs på distans eller web men att dessa inte ger den måluppfyllelse som önskas vilket leder till att organisationen så långt som möjligt väljer att genomföra aktiviteter i egen regi för att få bästa möjliga utfall och utveckling för de personer som är i behov av vuxenutbildningens resurser.

3.5.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden vidtagit åtgärder för att redovisa korrekta siffror enligt SCB:s direktiv. Vi bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet stärkts till viss del genom att

förvaltningen arbetat med att ta fram och redovisa kostnadsalternativ kopplat till resultatutveckling.

3.6 Granskning av överförmyndarverksamheten, Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd (gemensam nämnd).

Revisorerna i Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar genomförde under 2020 en gemensam granskning gällande överförmyndarverksamheten. Överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd mellan de fem anslutna kommunerna.

Av den tidigare granskningen framkom att det pågick ett omfattande utvecklingsarbete med syfte att alla i verksamheten skulle arbeta likartat och för att riktlinjer och rutiner skulle finnas på plats. Den sammanfattande bedömningen som avlämnades i tidigare genomförd granskning var att utvecklingsarbetet hade en tydlig tidsplan, och att det torde finnas dokumenterade rutiner för att säkerställa att uppdragen genomförs rättssäkert när arbetet är genomfört.

Följande rekommendationer avlämnades i den tidigare granskningen:

- Säkerställa att utvecklingsarbetet av verksamheten fortlöper och att de resurser som behövs avsätts till arbetet
- Återigen starta upp mentorverksamheten avseende ställföreträdare
- Säkerställa att alla samverkande kommuner i nämnden får ta del av uppföljningen av nämndens internkontrollarbete

Av nämndens yttrande, 2021-02-09, framgår att nämnden avsåg fortsätta med det visions- och delmålsarbete som påbörjades 2020. Av yttrandet framgår även att mentorskapsverksamheten skulle återupptas, samt att nämnden avsåg att se över rutiner som finns kring delgivning av uppföljning av internkontrollplan. De skulle även säkerställa att samtliga samverkanskommuner får ta del av rutinerna.

3.6.1.1 Åtgärder

Enligt uppgift, per 2023-02-21, har nämnden fortsatt det utvecklingsarbete som påbörjats vid den tidigare granskningen och formaliserat verksamheten. Vidare uppges att det funnits tillräckliga resurser, då nämnden redovisat ett överskott sedan den tidigare granskningen. Detta bekräftas även av årsredovisning för 2021 och 2022. Vidare uppges att fortsatt förändringsarbete kring digitalisering behöver fortskrida och att nämnden är i behov av att avsätta mer resurser till det arbetet.

Utvecklingsarbetet utgår ifrån ett årshjul som fastställts av nämnden. Utöver årshjulet har nämnden arbetat med att ta fram styrdokument i form av Mål- och vision samt Verksamhetsplan. Enligt uppgift har även styrdokumenterna delgivits samtliga samverkanskommuner för kännedom. Uppföljning av verksamheten och målsättningar sker kvartalsvis på enhetsnivå, och i samband med delårsrapport och årsredovisning på nämndnivå. I nämndens årsredovisning för 2022 bedöms samtliga målområden vara uppnådda. Av årsredovisningen framgår även nämndens hantering av internkontrollplan.

Av uppgifter framkommer att nämnden återupptagit mentorskapsverksamheten och att verksamheten är formaliserad. Rutin för intresseanmälningar avseende mentorskapsverksamheten fastställdes 2021-10-22, och mentorer för ställföreträdare har erbjudits. Av rutinerna framgår information om startprocessen, pågåendeprocessen samt mentorsprocessen.

Enligt uppgifter har rutiner kring delgivning av uppföljning av internkontrollplan setts över efter granskningen. Nämnden säkerställer att internkontrollplanen kommer samverkande kommuner till del genom att skicka den till respektive samverkanskommuns officiella myndighetsbrevlåda. Samverkande kommuner får ta del av nämndens uppföljning av internkontroll både genom protokoll och separat handling. Vi har inom ramen för granskningen inte mottagit någon rutin för delgivning som verifierar dessa uppgifter.

3.6.1.2 **Bedömning**

Vi bedömer att nämnden har vidtagit åtgärder med anledning av samtliga avlämnade rekommendationer. Av uppföljningen framgår att utvecklingsarbetet av verksamheten fortskrider, och att det finns resurser till detta. Vidare framgår att mentorsverksamheten startats upp.

Vi konstaterar att det av uppgifter framgår att alla samverkande kommuner i nämnden tar del av nämndens internkontrollarbete. Vi har inom ramen för granskningen dock ej mottagit något revisionsbevis, som förtydligar denna rutin. Vi bedömer därför att nämnden bör överväga att dokumentera rutinen.

3.7 **Granskning av styrning och ledning av informations säkerhet.**

Under 2021 genomfördes granskning gällande kommunens styrning och ledning av informations säkerhet. Av granskningen framkom att kommunen hade en bristande mognad i informations säkerhetsarbetet. Det framkom att kommunen i stora delar saknade ett systematiskt och riskbaserat informations säkerhetsarbete. Kommunen saknade ett flertal av de grundläggande rekommendationer som MSB gett för en stärkt informations säkerhetsförmåga. Kommunens informations säkerhetsarbete var i behov av utveckling samt att ansvaret behövde förtydligas. Resurser behövde tillskapas till funktioner inom tjänstepersonsorganisationen som behöver få uppdrag att påbörja ett mer strategiskt arbete. Kommunen fick rekommendation att ta stöd i de rekommendationer och metodstöd som MSB erbjuder kostnadsfritt för att verksamheter ska etablera ett systematiskt och riskbaserat informations säkerhetsarbete.

Av kommunens yttrande framgår det att organisationen är medvetna om de brister som finns inom kommunen vad gäller informations säkerhet och att de tillsammans med de andra medlemskommunerna inom Västra Mälardalens kommunalförbund som ombesörjer kommunernas IT-drift tittar på olika samarbeten. Kommunen ställer sig även frågande till om det är rimligt att en kommun i Kungsörs storlek ska förväntas genomföra samma insatser som en större kommun som till exempel Västerås.

Kommunen finner det som orimligt att en kommun om 4 000 med de begränsade resurser som finns ska ställas inför samma krav som en större. Dock informerar kommunen i sitt yttrande att utbildningsinsatser genomförts bland personalen för att öka medvetenheten

Av kommunens risk- och sårbarhetsanalys 2019-2022 framgår det att kommunen med start 2019 på försök har använt sig av Micro utbildningar till samtliga anställda för att öka medvetenheten om informationssäkerheten. Kommunen har inte beslutat om ny risk- och sårbarhets analys för 2023.

Av kommunstyrelsens internkontrollplan 2022 framgår det att det inte finns något kontrollmoment vad gäller informationssäkerhet.

3.7.1.1 Åtgärder

Av intervju framkommer det att kommunen genomfört utbildningsinsatser för att öka kommunens medarbetares medvetenhet kring informationssäkerhet. Kommunen har även genomfört tester för att få en uppfattning om hur god medarbetarnas medvetenhet kring informationssäkerhet är.

Samarbetsparterna i KAKS har även planerat att anställa en gemensam resurs som ska arbeta med informationssäkerhet och GDPR för samtliga organisationer.

Av intervjun informerades det att när den nya anställningen är på plats så kommer nya riktlinjer och styrdokument tas fram för beslut inom respektive organisation.

Organisationen har inte använt sig av MSB:s rekommendationer då det framförs i intervjun att de inte är applicerbara på Kungsörs kommun då rekommendationerna enligt kommunen är anpassade för en klart större organisation.

3.7.2 Bedömning

Av granskningen framkommer det att kommunen är medvetna om de brister som finns i organisationen. Vi ser även att kommunstyrelsen arbetar med att få till en högre informationssäkerhet inom det samarbete som finns inom KAKS. Det är positivt att det

genomförts utbildningsinsatser inom organisationen för att öka medvetenheten kring informationssäkerhet. Vi ser det dock som negativt att kommunen fortfarande hänvisar till att MSB:s rekommendationer inte är applicerbara på en kommun av Kungsörs storlek. Här ser vi att kommunen skulle med fördel kunna införa de rekommendationer som är applicerbara och fortsätta i det samarbete som finns att arbeta med övriga delar.

3.8 Granskning av investeringsprocessen.

Under 2021 genomfördes granskning gällande kommunens investeringsprocess med utgångspunkt för att bedöma om den var ändamålsenligt utformad. Bedömningen efter genomförd granskning var att kommunens övergripande process för planering, beslut och genomförande av investeringar inte var ändamålsenligt utformad. Det framkom att kommunen hade en bristande framförhållning och struktur i dess investeringsprocess, att det fanns osäkerhet dels kring vilka regler och riktlinjer som gäller, dels kring roller och ansvar inte bara inom kommunens egen organisation men främst mellan kommun och dess kommunala bolag.

De rekommendationer som granskningen förmedlade var:

— Ta fram riktlinjer och rutinbeskrivning för investeringsprocessen, gärna samlat i ett och samma dokument. Instruktioner och krav för utförandet av investerings- och driftkalkyler samt slutredovisningar bör ingå tillika tydliga beskrivningar av ansvar fördelat mellan styrelser, nämnder, tjänstemän och inte minst bolag. Dokumentet bör gälla generellt för hela kommunen inklusive kommunala bolag och beslutas av kommunfullmäktige.

— Upprätta en strategisk lokalförsörjningsplan bl. a. i syfte att underlätta prioriteringar och den långsiktiga planeringen av investeringar.

— Säkerställa att alla beslut om investeringar går genom budgetberedningen och beslutas i investeringsbudgeten av fullmäktige. Rutin bör finnas för enskilda investeringsprojekt som beslutas utanför investeringsbudgeten (till exempel akuta

investeringar eller reinvesteringar utifrån ram-beslut) för att säkerställa korrekt uppföljning och slutredovisning.

- Planera investeringar med en längre framförhållning, gärna en 10 årsplan.
- Överväga att följa upp ett urval av enskilda investeringsprojekt inom ramen för den interna kontrollen i syfte att säkerställa att fastställd rutin efterlevs.

3.8.1.1 Åtgärder

Kommunen har sedan sitt yttrande till revisionen antagit ny riktlinje för investeringar². Den nya riktlinjen tydliggör vilka konsekvenser en investering ger samt dess del i budgetprocessen samt fördelningen av kostnader vid utredningar av kommande investeringar.

Av intervju framkommer det även att kommunen anställt en konsult på uppdrag av KKTAB (Kungsörs Kommunteknik AB) som ska ta fram en lokalförsörjningsplan för organisationen. Lokalförsörjningsplanen är planerad att vara klar under våren 2023 och organisationen kommer utifrån den analysen anta en långsiktig plan för lokalförsörjning. Av intervjun framkommer det att lokalbehovet kommer styras av hur mycket kommunen klarar av att investera under kommande år.

I internkontrollplanen för kommunstyrelsen finns kontrollmoment som rör investeringar. De kontrollmoment som finns i internkontrollplanen är att samtliga investeringar är beslutade samt att de slutredovisas. Av internkontrollplanen påvisas det hur många gånger kontrollmomentet ska kontrolleras, ansvarig tjänsteperson och när det ska redovisas vilket är i samband med bokslut.

3.8.2 Bedömning

Av granskningens ser vi att kommunen i stora delar tagit till sig av de rekommendationer som revisionen lämnade vid genomförd granskning. Vi konstaterar

² KF 2022-03-14 § 45

att det i internkontrollplanen finns kontrollmoment som berör investeringar både kommande och avslutade. Vi ser det även som positivt att kommunen aktivt arbetar med att färdigställa en lokalförsörjningsplan.

3.9 Granskning av inköp och upphandling.

Under 2021 genomfördes granskning med utgångspunkt i om kommunens upphandlingar och inköp sker i enlighet med EU-direktiv, svensk lagstiftning och interna styrdokument samt hur kommunen förbygger mutor och jäv i samband med upphandlingar. Den sammanfattande bedömningen efter genomförd granskning var att kommunen till största del genomför upphandlingar i enlighet med EU-direktiv, svensk lagstiftning och interna styrdokument men att det saknades ett strukturerat arbetssätt för att förebygga mutor och jäv.

De rekommendationer som framkom efter genomförd granskning var:

- se över rutinerna och säkerställ att samtliga avtal registreras.
- säkerställa avtalsefterlevnad av befintliga avtal.
- införa ett systemstöd för upphandling och inköp
- ta fram riktlinjer om mutor och jäv.

Av kommunens yttrande framkommer det att organisationen var medveten om sina brister vad gäller bland annat avtalsefterlevnad. Stort ansvar vad gäller upphandling ligger på det gemensamma kommunalförbundet VMKF (Västra Mälardalens kommunalförbund) som ombesörjer upphandlingar för Kungsör, Arboga, Surahammar och Köping. Kommunen bestyrker i sitt yttrande att det behöver införas ett ändamålsenligt inköpssystem som är i paritet med vad verksamheterna behöver. Med ett nytt inköpssystem så ser kommunen att deras avtalsefterlevnad skulle bli större och att kommunen på sikt skulle kunna ha övervägande ramupphandlingar och då inte behöva genomföra direktupphandlingar.

3.9.1.1 Åtgärder

Kommunen har sedan granskningens genomförande och yttrande från kommunen antagit riktlinjer mot mutor och oegentligheter där även jäv behandlas. Styrdokumentet antogs 2022-06-13³. Av intervju framkommer det även att det internt inom organisationen pågår ett arbete inom inköpsgruppen som startats för att strukturera upp kommunens upphandlings och inköpsarbete. Vi har i granskningen fått ta del av arbetsmaterial som ska ligga till grund för tydligare processer och arbetssätt. Av intervjun framkommer det även att inom VMKF:s budget för 2023 så finns det budgeterat för inköp av nytt systemstöd för upphandling. Dock framhåller ansvarig tjänsteperson att inköp av nytt system inte är en lösning i sig utan att fokus ligger på att arbeta fram tydliga rutiner och processer. Kommunen har antagna riktlinjer gällande upphandling och inköp daterade 2018-11-12 vilka är gällande för samtliga medlemsorganisationer i VMKF (Kungsör, Arboga, Köping, Surahammar samt Västra Mälardalens kommunalförbund.).

3.9.2 Bedömning

Vi bedömer att kommunen tagit till sig av revisionens rekommendationer och har vidtagit åtgärder samt arbetar med ytterligare åtgärder. Vi ser som positivt att kommunen startat en arbetsgrupp för att ta fram riktlinjer för upphandling och inköp. Vi ser även i granskningen att kommunen arbetar med inköp av nytt systemstöd för upphandling vilket vi bedömer är en viktig åtgärd.

³ KF 2022-06-13 § 118

3.10 Granskning av ekonomistyrningen.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig ekonomistyrning med helhetsperspektiv och åtgärder för en budget i balans och de krav som regleras i de finansiella mål fullmäktige fastställt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderades kommunstyrelsen, och i tillämpliga fall granskade nämnder, att:

- Se över rutinerna för kommunikation avseende konkreta besparingskrav och åtgärder
- Säkerställa att de finansiella målen kommuniceras till nämnder och förvaltningar på ett enhetligt och tydligt sätt
- Upprätta en kommunövergripande resursfördelningsmodell i syfte att säkerställa en jämn resursfördelning utifrån nämndernas volymökningar
- Fortsätta arbetet med att se över volymökningarna i relation till de finansiella målen
- Stärka rutinerna avseende dokumentation kopplat till konsekvensanalyser och analys av kommande års investeringar
- Fatta beslut om erforderliga åtgärder i större utsträckning, i syfte att nå en ekonomi i balans
- Fortsatt se över utvecklingen av ränteläge och annan kostnadsutveckling för att säkerställa att kommunen och dess bolag långsiktigt inte riskerar att driva verksamheten med underskott
- I större utsträckning beakta koncernperspektivet vid såväl långsiktig planering som löpande uppföljning av ekonomin

3.10.1 Bedömning

Då granskningen inte är besvarad av kommunstyrelsen har vi i denna granskning inte haft möjlighet att göra någon bedömning.

Kungsörs kommun
Uppföljande granskning

2023-03-29

4 Slutsats

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunen delvis följt de rekommendationer som revisionen lämnat i respektive granskning.

Vi ser att kommunen i sitt informationssäkerhetsarbete kan vara mer aktiv i sitt interna arbete och bättre implementera de rekommendationer som finns från MSB.

Datum som ovan

KPMG AB

Per Marcusson
Kommunal revisor

Karin Helin-Lindqvist
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Kungsörs kommun
Uppföljande granskning

2023-03-29